

Fritidsverksamhet i samband med skoldagen – kommunens alternativ

Nätverksträff om eftis och klubbverksamhet

Minna Lindberg

Twitter @lindbergminna

Morgon- och eftermiddagsverksamhet i den grundläggande utbildningen 1/2

Lagen om grundläggande utbildning (628/1998)

- Morgon- och eftermiddagsverksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning är avsedd för **elever i åk 1 och 2 samt för sådana elever som omfattas av särskilt stöd**. Att delta i verksamheten är frivilligt för barnen. **Månadsavgift kan uppbäras**.
- Varje barn som deltar i denna verksamhet ska erbjudas den antingen 570 eller 760 timmar under skolåret. Verksamhetstiden infaller i regel mellan 7 och 17 och inbegriper ett mellanmål.
 - Verksamheten ordnas inte under skolloven.
- Kommunerna är inte skyldiga att tillhandahålla morgon- och eftermiddagsverksamhet. Kommunen beslutar om ordnandet av verksamheten och dess omfattning.
 - Kommunen kan ordna morgon- och eftermiddagsverksamhet i egen regi, tillsammans med andra kommuner eller köpa tjänsterna av till exempel olika organisationer eller sammanslutningar.

Morgon- och eftermiddagsverksamhet i den grundläggande utbildningen 2/2

- **Olika språkgruppers behov ska beaktas när verksamheten ordnas.**
 - *RP 57/2003 rd:* I **tvåspråkiga kommuner** skall morgon- och eftermiddagsverksamheten ordnas så att vardera språkgruppen har möjlighet att få tjänster på sitt eget språk. Även andra språkgruppers behov skall beaktas när verksamheten ordnas

Klubbverksamhet för skolelever 1/2

- **Annan verksamhet som stöder den grundläggande utbildningen** – 47 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998)
- **Kommunen/utbildningsanordnaren:** För eleverna kan i samband med den grundläggande utbildningen ordnas biblioteksverksamhet, **klubbverksamhet** och annan verksamhet som nära anknyter till utbildningen.
 - Klubbverksamhet är verksamhet utanför lektionerna som berikar den grundläggande utbildningens fostrings- och undervisningsuppgift
 - Att bekanta sig med hobbyer och främja fritidsintressen är en del av verksamheten.
- Att delta i verksamheten är frivilligt för eleverna.
- **Avgiftsfri grundläggande utbildning:** Klubbverksamheten är avgiftsfri för eleverna.
- Principerna för klubbverksamheten skrivs in i den lokala läroplanen och i skolans årliga läsårsplan.

Klubbverksamhet för skolelever 2/2

- Klubbverksamheten har traditionellt räknats in i lärarens undervisningsskyldighet (UKTA).
 - För att organisera klubbverksamheten kan skolorna också dra nytta av kompetensen hos den tredje sektorn, skolans övriga intressenter och olika förvaltningar.
- **En elev som deltar i klubbverksamhet omfattas av förmåner och rättigheter enligt lagen om grundläggande utbildning.**
 - Utbildningsanordnaren svarar till exempel för vårdkostnaderna vid olycksfall som inträffat i klubben i enlighet med lagen om grundläggande utbildning.
- Klubbverksamheten finansieras med statsunderstöd (självfinansieringsandelen 30 %).
 - Statsunderstöd beviljades åren 2008–2022 för sammanlagt cirka 90 miljoner euro.
 - Via Utbildningsstyrelsen kan kommuner och samkommuner samt privata utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning beviljas specialunderstöd.

Etablering av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet från början av 2023

- Infördes i **ungdomslagen** (RP 107/2022 rd) – lag om ändring av ungdomslagen
- Till ungdomslagen fogas nya bestämmelser om hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet (12 a §) samt om beviljande av statsunderstöd för genomförande av sådan verksamhet (21 a §).
- I 12 a § föreslås bestämmelser om genomförande av hobbyverksamhet i kommunerna enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet samt om kommunens uppgifter i anslutning till den.
- Enligt förslaget är det fråga om uppgifter som kommunerna får åta sig frivilligt.
- Lagens 12 a och 21 a **§ tillämpas första gången på den hobbyverksamhet för unga som ordnas läsåret 2023—2024** och på beviljande av statsunderstöd för genomförande av verksamheten.

Kommunförbundets utlåtanden (på finska):

[Kommunförbundets utlåtande till riksdagens kulturutskott 6.9.2022](#)

10 [Kommunförbundets utlåtande till Undervisnings- och kulturministeriet 5.4.2022](#)

Ungdomslagens 12 a § Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen (för hobbyverksamhet)

- Syftet med hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen för hobbyverksamhet är att främja de ungas välbefinnande genom att ge unga som deltar i den grundläggande utbildningen möjlighet till en hobby som de tycker om och är avgiftsfri efter skoldagen eller före skoldagens början. Deltagandet i verksamheten är frivilligt för de unga.
- En kommun kan ordna hobbyverksamhet för unga själv eller tillsammans med andra kommuner. Kommunen kan också ordna hobbyverksamhet för unga genom att skaffa tjänster av andra offentliga eller privata serviceproducenter. I sådana fall ansvarar kommunen för att de tjänster som den har skaffat ordnas i enlighet med denna lag.

Avgiftsfrihet i lagen om grundläggande utbildning tillämpas inte i hobbyverksamhet som ordnas enligt Finlandsmodellen

Ungdomslagens 12 a § Hobbyverksamhet för unga enligt Finlandsmodellen (för hobbyverksamhet)

- När en kommun ordnar hobbyverksamhet för unga, ska kommunen höra de unga om deras önskemål i fråga om hobbyer, samordna befintlig god praxis för hobbyverksamhet samt främja samarbetet mellan skolan och dem som ordnar hobbyerna. Kommunen ska utarbeta en skolspecifik hobbyplan utifrån de uppgifter som erhållits **när de unga hörts**.
- Kommunen ska se till att den som ordnar hobbyerna har kunskaper och färdigheter för att handleda den hobby som anordnaren ansvarar för inom hobbyverksamheten för unga.

Kommunen svarar för att verksamheten ordnas lagenligt

Plock ur propositionens motiveringar

- Enligt förslaget ska det vara frivilligt för unga att delta i hobbyverksamheten. Avsikten är att hobbyn tidsmässigt ska anknyta till skoldagen så att hobbyn i regel ordnas i skolans lokaler eller i andra lokaler i närheten av skolan så snart som möjligt **efter skoldagen eller innan den börjar**, med beaktande av de ungas ork och tidtabeller i anslutning till skoldagen.
- Om hobbyn ordnas i skolans lokaler, ska hobbyn dock inte ingå i den undervisning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), och därmed ska bestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning inte tillämpas på hobbyverksamheten.
 - Till exempel i fråga om olycksfall i sådan hobbyverksamhet för unga som avses i den föreslagna lagen tillämpas inte bestämmelsen om vård vid olycksfall i lagen om grundläggande utbildning.
 - På hobbyverksamhet tillämpas inte heller bestämmelserna om disciplinära åtgärder i lagen om grundläggande utbildning.

Plock ur propositionens motiveringar

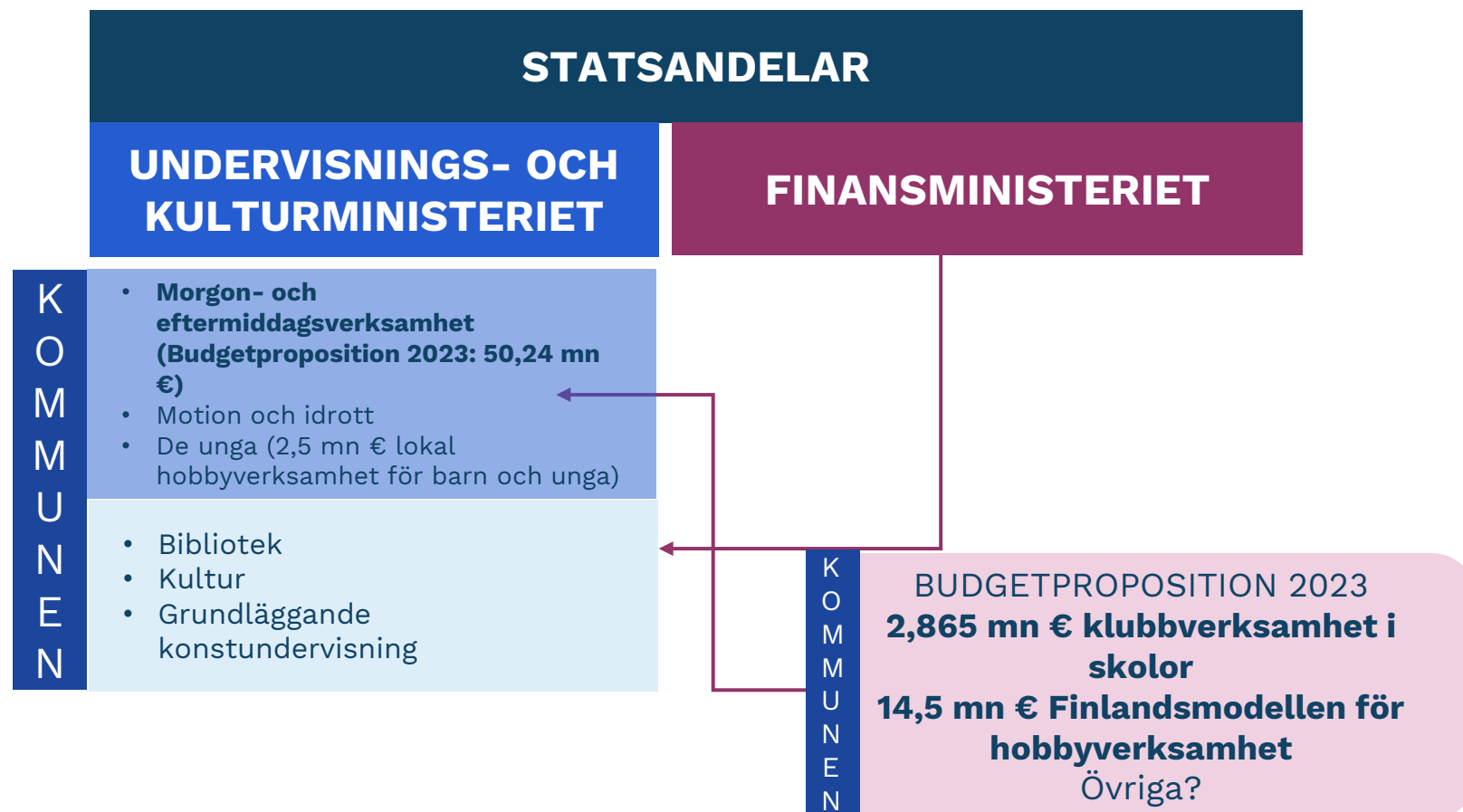
- Med unga som deltar i grundläggande utbildning avses alla elever i årskurs 1—9 i den grundläggande utbildningen.
 - Det avgränsar elever som deltar i förskola, förberedande undervisning för grundläggande utbildning och grundläggande utbildning för vuxna

Särdrag hos tvåspråkiga kommuner och språköar

- Ofta färre deltagare i den ena språkgruppen
 - Påverkar på många sätt ordnandet av verksamheterna och valet av verksamhetssätt.
 - Tillgången och tillgängligheten är olika, t.ex. för att det finskspråkiga respektive svenskspråkiga grundskolenätet skiljer sig från varandra.
 - Utmaningar att hitta tillräckligt med ledare till verksamhet som eleverna önskar (lokalt stora variationer) + personalens språkkunskaper
- Hur beaktar kommunen eller utbildningsanordnaren jämlikheten och likabehandling av språkgrupperna?

Statlig finansiering av fritidsverksamhet för barn och unga

- Finansieringssystem med flera kanaler, inklusive projekt
- Överlappande innehåll i verksamheten, men också blinda fläckar
- **Kommunernas egen insats** inbegriper också understöd från lokala ungdoms-, idrotts- och kulturorganisationer samt föreningar.

Vad tänker vi om möjligheterna?

Meningsfull fritid för barn och unga i centrum

Barns och ungas fritid ur serviceperspektiv

Kommunerna som aktörer

- skapar tjänster, ramar och platser samt erbjuder lokaler för aktiviteter
- samarbetet mellan olika förvaltningar viktigt
- finansierar på det lokala planet bl.a. organisationer och sammanslutningar inom idrott, ungdomsverksamhet och kultur med olika understöd
- ansvarar för helhetskoordineringen
- erbjuder service och kommunikation via flera kanaler
- påverkar tjänsternas tillgänglighet genom trafik- och transportlösningar samt främjande av de ungas självständiga rörlighet

Tack.

Håll gärna kontakt!

Minna Lindberg

Minna.Lindberg@kommunforbundet.fi

0505772243

[Blankett för rådgivningstjänster](#)

Mari Sjöström

Mari.sjostrom@kuntaliitto.fi

0505758622

www.kommunforbundet.fi

The background is an abstract composition of colors and textures. It features a large, bright yellow area on the right side, which transitions into a white, irregular shape. On the left side, there are splatters and streaks of blue and red, creating a dynamic and energetic feel. The overall effect is that of a hand-painted or splattered surface.

KOMMUN FORBUNDET